

Sundbyberg den 17 augusti 2026

Till sjukvårdsministern Elisabet Lann, riksdagens socialutskott, partiernas talespersoner för hälso- och sjukvård samt berörda politiker i SKR:s beredningar

Betr. Förslag till Nationell strategi och handlingsplan för rehabilitering och habilitering

Generella kommentarer

I slutet av maj släppte Socialstyrelsen sina förslag till Nationell strategi och handlingsplan för rehabilitering och habilitering. Vi välkomnar Socialstyrelsens förslag som enligt vår bedömning kan bidra till en bättre och mer jämlik rehabilitering och habilitering och därmed förbättra vardag och livskvalitet för många människor med långvarig funktionsnedsättning eller sjukdom. Nu behöver beslutsfattarna ta ansvar för att förverkliga förslagen.

Tyvärr händer det dock alltför ofta att underlag för utvecklings- och förändringsarbete tas fram utan att lägga tillräckligt med energi på en strukturerad, hållbar och sektorövergripande implementeringsprocess med robust finansiell ram. Det leder inte sällan till att processen avstannar och den avsedda effekten uteblir.

Ett exempel för det är de nationella kunskapsstöden Vårdförlopp och Kliniskt kunskapsstöd Traumatisk hjärnskada från 2023 som är mycket ojämnt implementerade i regionerna. Det är negativt för vårdens kvalitet och patienternas möjlighet att tillgodogöra sig sina resurser för ett så aktivt och självbestämt liv som möjligt. En god och jämlik vård och rehabilitering efter traumatisk hjärnskada, oavsett var någon bor, känns fortfarande avlägset.

Vi vill uppmana sjukvårdsministern, socialutskottet, partiernas talespersoner för hälso- och sjukvård samt berörda politiker i SKR:s beredningar att samverka och skapa de politiska och ekonomiska styrmedlen för en bättre rehabilitering, habilitering och hjälpmedelsförsörjning så att fler kan delta i samhället efter egen förmåga. Förutom en kraftsamling för en implementering av de nationella kunskapsstöden vill vi se ett förverkligande av Socialstyrelsens *Förslag: Nationell strategi och handlingsplan för rehabilitering och habilitering*.

Om oss

[Personskadeförbundet RTP](#) är en politiskt obunden medborgarrättsorganisation som arbetar för ett universellt utformat samhälle, där medborgarna har rätt till en livsinriktad och individuellt anpassad rehabilitering för att kunna leva ett så aktivt och självständigt liv som möjligt. Förkortningen RTP står för rehabilitering, tillgänglighet och påverkan.

Det här tycker Personskadeförbundet RTP (nedan benämnt som RTP) är viktigt i Socialstyrelsens förslag:

Rehabilitering i samarbete med civilsamhället

RTP välkomnar att Socialstyrelsen inom fokusområdet *Stärk patientens delaktighet* föreslår att aktivt involvera peer support i rehabiliteringen, i samarbete med och som komplement till vården. Vi är glada över att Socialstyrelsen delar vår syn på peer support. Den ges av en person som genom egen skadeerfarenhet kan stötta någon annan med samma typ av skada och är ett unikt och personcentrerat sätt att inspirera och stärka inre resurser för att kunna ta sig vidare i livet.

Vår organisation har många års erfarenhet av att erbjuda peer-support för personer som lever med amputation, ryggmärgsskada eller med följderna av en hjärnskada. Eftersom vi har tillgång till ett stort nationellt nätverk för peer support har vi möjlighet att utöka verksamheten om adekvat extern finansiering kan erbjudas.

Lyfta primärvårdens kunskap om rehabilitering

RTP är positiv till att Socialstyrelsen föreslår forskningssatsningar inom rehabilitering, habilitering och hjälpmedelsområdet, med särskilt fokus på primärvården där behoven är mångfasetterade och stora. Vi delar bedömningen att primärvården behöver ett kunskapslyft för att kunna svara på patienternas rehabiliteringsbehov på bästa sättet.

De kan vara komplexa, exempelvis på grund av långvarig smärta, och innebära intensivare samarbete med specialistrehabiliteringen. Här är det, som Socialstyrelsen föreslår, klokt att komplettera befintligt kunskapsunderlag med ett nationellt kunskapsstöd för rehabilitering vid långvarig smärta. Även mot bakgrund av samhällets demografiska utveckling och en osäker framtid framstår produktionen av ett sådant kunskapsstöd mer än angeläget.

Det är bra att Socialstyrelsen integrerar den generiska rehabiliteringsmodellen, ett nationellt kunskapsstöd som togs fram 2020, i sin handlingsplan och lyfter behovet av modellens fortsatta implementering i regionerna och kommunerna. Precis som Socialstyrelsens förslag präglas rehabiliteringsmodellen av personcentrering, tillgång till rätt (rehabiliterings-) kompetens och samordnade insatser utifrån personens behov.

Etablering av ett nationellt kunskapsnav

Att kombinera kunskapsproduktionen med etablering av ett nav som kan sprida kunskaperna samt utveckla och utvärdera med hjälp av ett hjälpmedelsregister är en bra strategi. Ett förverkligande av det förslaget skulle underlätta ett systematiskt arbete för större jämlikhet och bättre tillgång till en god rehabilitering, habilitering och hjälpmedelsförsörjning.

Det ligger på beslutsfattarnas bord att även prislappen på hjälpmedlen är rimlig och jämlik så att alla har råd med ett funktionellt och individuellt anpassat hjälpmedel av god kvalitet.

Investera i rehabilitering för en långsiktig positiv förändring

Det är många bra och konstruktiva tankar som Socialstyrelsen har presenterat. Vi tycker det är viktigt att förslagen förverkligas och att det skapas ekonomiskt utrymme för det. Ett stort plus i Socialstyrelsens dokument är också att föreslå hälsoekonomiska analyser för att kunna visa att rehabilitering, habilitering och hjälpmedelsförsörjning är positivt för medborgarna och lönsamt för samhället. Det kan vara ett utmärkt tillfälle att med hjälp av starka hälsoekonomiska argument åstadkomma en kursändring mot en hållbar hälso- och sjukvårdspolitik. Vi förutsätter att en långsiktig positiv förändring ligger i intresset av alla beslutsfattare med engagemang i livsviktiga frågor som hälsa, sjukvård och funktionsrätt.

Leva upp till WHO:s resolution om rehabilitering

Vi vill se en kraftfull investering i en jämlik och god rehabilitering, habilitering och hjälpmedelsförsörjning som kan öka livskvalitet, ge bättre förutsättningar att delta i samhällslivet och försörja sig. Det är etiskt, socialt och samhällsekonomiskt ohållbart att en mycket stor andel av befolkningen försummas genom att bortse från grundläggande hälso- och sjukvårdsinsatser. Vi är helt övertygade om att en mer långsiktig och inkluderande hälso- och sjukvårdspolitik underlättar att leva upp till WHO:s resolution om rehabilitering från 2023 och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, ratificerad av Sverige 2009.

Med vänliga hälsningar

Marina Carlsson, Förbundsordförande Personskadeförbundet RTP

Kontakt

Marina Carlsson, Förbundsordförande, Personskadeförbundet RTP,
marina.carlsson@rtp.se

Astrid Källström, Kommunikatör, astrid.kallstrom@rtp.se, 073-626 87 26